

ODA > < VISSZA

Istenke, vedd térdedre édesanyámat,
ringasd szelíden, mert nagyon elfáradt,
ki adtál életet, adj neki most álmot,
és mivel ígértél, szavadat kell állnod,
mert ő mindig hitt és sose kételkedett,
szájára suttogva vette a nevedet.
Én nem tudom felfogni, hogy többé nincsen,
s szemem gyöngé hogy a semmibe tekintsen,
hová a fény is csak úgy jut, hogy megtörve:
helyettem nézzél be a mély sírgödörbe,
próbálkozz, lehelj oxigént, tüdőd a lomb!
Nem is válaszolsz, kukac-szikével boncolod,
amit összeraktál egyszer végtelen türelemmel,
csak csont, csak por, ami volt valamikor ember,
mivel nem csak Minden vagy: vagy a Hiány,
magadat operálsz e földalatti ambulancián.
Mi mit nyel el a végén, fásultan szítálsz
a semmiből a semmibe a létező világot,
anyát és gyereket, az élő s a holtat,
s mert Te teremtetted, nem is káromolhat,
csak sírhat vagy könyöröghet, hogy adj neki békét,
nem tudjuk, hogyan kezdődött, de tudjuk a végét;
én sem káromllok, hallgasd meg imámat:
Istenke, vedd térdedre édesanyámat!

Istenke,

vedd térdedre édesanyámat. CSUKÁS ISTVÁN

LACKFI JÁNOS PAROLA

Istenke, vedd térdedre a kisfiamat! Megint felhúztam reggel a kredencen az örökélet ébresztőóráját, tekergettem a hűvös fémszárnyacsát, és tudtam, hogy felesleges, amit csinálok. Az a drágalátos Szentháromság hagyja, hogy a megszokott beidegződéseink meglegyenek itt a mennyben, miként a földön. A mindennapi kenyeret is ehetjük parizerrel, margarinnal, bár hát igazán szükség nincs rá, éhesek nem vagyunk, kenyér sincsen itt. Közben mégis van, mert a képzeletünk megmaradt, egyesült Isten képzeletével.

Kicsi fiam, hogy amit Isten elképzelt, az egyből valóság, arra gondol, hogy fa, és máris bontakozik egy százéves óriás, arra gondol, hogy földrengés, és borul minden, arra gondol, hogy gyermek, és pörög a kis szedercsíra.

Azt én tudtam, kicsi fiam, hogy Isten szavának teremtoereje lehet, kimondja, hogy világosság, és lesz világosság, kimondja, hogy tenger, és lesz tenger, kimondja az állatokat fajuk és nemük szerint, és mind potyognak, potyognak elő az idő méhéből, akár a nyerőautomatából a pénzérmék, mikor a Karesznek nyerőszériája volt a Kiscsipásban, emlékszel arra a rozzant kricsmire, nem volt másik a környéken...

Látlak ám, kicsi fiam, hánykolódsz a fehér lepedőn, küszködve várod az ételliftet, hogy lezötyögtesse a pokolba, az alvilági szerelőknába, ahol szétrázódik atomjaira, mint mágnes híján a vasreszelék. Szépen írtad, hogy az élet a mi mennyországunk, csípősen szagos diólevelekkel, porcogó gombával, kocsonyás halhússal, Mária-üvegként átlátszó paradicsomokkal, uborkaszeletekkel.

A teljes igazság, amit sejtettél, tán hinni se merted, hogy a földi mennyország csak a kezdet, csak a belépő a teljességbe, a sorra felpattanó kis titkok, nyárfavatták, felhőturmik, nap-pezsőgő előhírnökök, áradoznak szüntelenül az anyagtalanról, csak legyen fülünk a hallásra, szemünk a látásra.

Érted-e, kicsi fiam, ez egy nagy kaszinó, mennyei Las Vegas. Amire a tétet teszed, az láthatatlan, az a jövő agyában szunnyad, csak olyan erősen vágyódsz nyerni, olyan rettentően ráfeszülsz a játékszenvedélyre, hogy már markodban érzed a szerencse fülét-farkát. Ha nem így lenne, kutya se játszana tétben. Nagy zsigás voltál világleteledben.

És jaj, nagyon szerettél berúgni emberi tekintetek-től, tudtad élvezni a mások közelségét, szavak fellobbanó parazsát, ez is teremtő energia volt, Isten beletestesülése napjaidba, mások ragyogtatták fel őt, Istennel zsigáztál kegyetlen bódulatban, kivilágos kivirradtig, fűtve bolond szeszektől, szíva dilis cigarettát.

Mennyi író-olvasó-találkozódsz volt vele, ott ült az asztalodnál, húzta-vonta kifelé a tintát a tolladból, szurkolt, mert csak általad tud írni, megszállottságához te kellesz, erre teremtett magának, magadnak, világokat szülj vérben és verejtékben, ujjongásban és nevetésben. Lények patogjanak ki ujjbegyedből, zsigongjon a teremtés, legyen, ami nem volt, ami a nagyvilág tudatában tokosodott, lesze a szabadulást. Ahogy az elsüllyedt gályák várják az iszapban, hogy kései utódok partra vontassák őket, és megtudják a rakományból, a ledugaszolt korsókból és lezárt hordókból, miféle ruhákat viseltek, mit ettek, mit ittak őseik. Ahogy a jégbe fagyott mamutok meg előemberek várják, hogy arra járjon valaki, és kibontsa a beléjük kódolt üzeneteket.

Joggal mondhatod, kicsi fiam, hogy ez nem a te édes anyukád beszéde, „kódolt üzenetekkel” meg egyebekkel, én a varrásra váró ruhák, a vicces pofájú tyúkok és az univerzum kamrájában sütésre várakozó gigászi rántott húсок bővületében éltem le az életemet, de úgy volt ezzel is, mint annyi mindennel, halálomig mit sem sejtetem róla, aztán egyszeriben tudtam.

Ahogy megy a patak, szalad-szalad, mindvégig önmaga, mígnem egyszer csak arra ébred, hogy ő voltképp már tenger, sósan kavarog, márványosan redőződik, a part felé áramlik meg vissza, és kegyetlenül, zsigerből húzza-taszigálja testét a Hold tömegvonzása.

Annyit mondok, kicsi fiam, engedd el azt a lepedőt nyugodtan, csak az tart már függve a sziklafalon, dobd bele magad a függőleges labirintus örvényébe, a felfelé zuhanásba, és ne félj, mert a mennyei kávéházban már várnak a firkászok jobbnál jobb alkalmi halálverseikkel, szikrázik az ötletektől a levegő, újabb és újabb pincérek jönnek tálcányi irodalmi ambróziával. Az itteni honoráriumból bőven futja, nem kell élére rakni a garast. És olyan nagy öregek vesznek be a csapatba, akik elmondhatják magukról, hogy ha velük rázol kezet, annyi, mintha az Atyaistennel paroláznál. ♦

AKI A LEHETETLENRE VÁLLALKOZOTT

Hogyan nem találta meg Dánia az Észak-nyugati átjárót?

Jens Munk történetét tanulmányozva az a benyomásunk támadhat, hogy ilyen sorsok ma már talán nincsenek is. A hozzá hasonlóan makacs, önmagukhoz és másokhoz is kíméletlen kalandorok mintha érzéketlenek lennének a sorscsapásokra. Bár lehet, hogy csupán az eltelt évszázadok távlatából tűnik így.

◆ KELL, HOGY LEGYEN ÁTJÁRÓ!

A tizenhetedik század elejére sokat csillapodott a Kolumbusz által felszított eufória. A felfedezőknél nehezen legyőzhető kihívással kellett szembenézniük: ha nyugat felé akartak Ázsiába jutni, akkor egy tizen-négy-tizenöt ezer kilométer hosszú, kettős kontinens állt az útjukban. Magellán és Drake óta ugyan lehetséges volt délről megkerülni az amerikai földrészt, de ez hosszadalmas és veszélyes vállalkozás maradt. A monopóliumokat féltékenyen őrző spanyol és portugál gyarmattartók sem könnyítették meg a többi európai dolgát. Mivel a távol-keleti kereskedelem ígérete továbbra is valamiféle mesés gazdagság képzetét keltette az európaiakban, mindenáron új útvonalakat akartak találni Kína és India irányába. Szinte természetesnek tűnt, hogy ha a déli útvonal messzi és macerás, akkor találni kell egy jóval rövidebb, északi kerületet. Így vált szinte kényszerképzetté az úgynevezett Észak-nyugati átjáró kutatása.

A mai Kanada északi peremvidékein elterülő óriási, labirintusszerű szigetvilág ellenállhatatlan erővel vonzotta a felfedezőket. Biztosak voltak benne, hogy ha elég

állhatatosan keresgélnek, akkor előbb-utóbb a Csendes-óceánon találják magukat. Akkoriban még senkinek sem volt fogalma arról, hogy mire vállalkoznak; nem sejtették, hogy a jeges szigetrendszer nyugati felén még csak a hatalmas, észak-kanadai partvidékre jutnának. Eddig a területig további háromszáz évig senkinek sem sikerült elvergődnie.

A LEGALKALMASABB EMBER

Dánia ugyan nem vehette fel a versenyt Európa legnagyobb és legerősebb országaival, de tengeri nemzet lévén igényt tartott volna a távol-keleti kereskedelem egy szeletére, és természetesen gyarmatokra is. IV. Keresztély király ennek érdekében expedíciót szervezett, aminek az volt a célja, hogy megtalálja az Észak-nyugati átjárót, és ha lehet, útközben foglaljon el némi használható földterületet is. A parancsnoki posztra egy gyakorlott, nagy tudású veteránt nézett ki, Jens Munkot (1579. június 3–1628. június 3. vagy 24.). A férfi értékes munkaerőnek számíthatott, mert személyéhez a király a múltja ellenére is ragaszkodott.

*Húsz éves korára
összeszedte a pénzt arra,
hogy hazautazzon Dániába.
Amikor odaért, megtudta,
hogy az apja öngyilkos
lett a börtönben.*

Egy korabeli holland felfedező, Jan Janssen (1588–1664) térképe az Észak-nyugati átjáróról

Már a nagyapja, Niels is vitatható alaknak számított: azért veszítette el a nemesi rangját, mert tiltott viszonyba keveredett egy rabszolgával. Az ő fia, Erik ennél jóval komolyabb bajba keveredett: csalásért és a királyi vagyon jogosulatlan felhasználásáért minden vagyonától megfosztották, majd várbörtönbe zárták. Fia, Jens is Erik egyik házasságon kívüli kapcsolatából, egy borbély lányától született, 1579-ben. Hatéves volt, amikor az apját elítélték. Számkivetett fattyúként az apja nővérénél nevelkedett tovább, de csak tizenkét éves koráig,

amikor elküldték szolgálni egy hajóra. Egy évre rá már Brazíliába utazott, az átkelés költségeit szolgaként törlesztette egy kereskedelmi hajón. A hajót francia kalózkodok támadták meg, és hét ember kivételével mindenkit megöltek. Jens Munk, a koravén, tizenhárom éves kisfiú benne volt a hétben. Brazíliába elvergődve minden munkát elvállalt, amire csak lehetősége volt, aztán húszéves korára összeszedte a pénzt arra, hogy hazautazzon Dániába. Amikor odaért, megtudta, hogy az apja öngyilkos lett a börtönben.

Tíz évig különböző hajókon szolgált tisztviselőként, aztán megcsapta a kalandorélet szele. Egy társával kétszer is megpróbálta felkutatni az Észak-nyugati átjárót, de nem jártak sikerrel. Ezek után katonatisztként háborúzott a svédek ellen, később pedig bálnavadászként tevékenykedett az északi vizeken. Mire negyvenéves korában megkapta a király megbízását, négy nyelvet beszélt, az ország egyik legjobb navigátora volt, sokat próbált, megkeményedett tengerész, és még a hadviseléshez is értett. Tökéletes tulajdonságok a gyarmatosításhoz. És persze az sem ártott az ügynek, hogy egy balul sikerült bálnavadász-vállalkozáson szinte mindenét elveszítette.

KUDARC ÉS TÚLÉLÉS

Az expedíció 1619 májusában indult el két hajóval: a negyvennyolc fős Enhiörnningennel és a kisebb, tizenhat fős Lamprenennel. Elhajóztak Grönland déli csücske alatt, majd elérték a mai kanadai végeken a Hudson-szorost. Ez csak néhány évvel korábban kapta a nevét Henry Hudsonról, a szerencsétlenül járt felfedezőről, akit a lázadó legénysége a fiával együtt kitétt egy csónakba meghalni a jeges sarkvidéken. Munkék keresztülhajóztak a szoroson, és behatoltak az akkor még különálló tengernek gondolt Hudson-öbölbe. El is érték a túloldalt, a későbbi Churchill-folyó torkolatánál. Itt azonban elhagyta őket a szerencséjük. Kiderült, hogy egy navigációs hiba miatt egészen máshol tartózkodnak, mint ahol gondolják. Eközben elérte őket a tél, és a két hajó a jég fogásába esett.

A tiszték és tengerészeik megpróbálták tartós tábort verni a parton. Kunyhókat építettek, nekiláttak vadászni és fákat dönteni, de a sarkvidéki tél erősebbnek bizonyult. A közönséges matrózok életének akkoriban szinte semmi értéke nem volt. Sokuk nem is tudta az indulásnál, hová tartanak, egyszerűen feliratkoztak a legénységlistára egy kikötői kocsmában, mert kellett a pénz, hogy ne haljanak éhen. Gyakran hiányos öltözékben, nem ritkán meztláb indultak neki a tengernek. Ilyen felszereléssel nem sokáig lehet életben maradni az északi szélesség ötvennyolcadik fokán, nagyjából Stockholm magasságában. A hideg, a kimerültség és a krónikus C-vitamin-hiány miatt kialakult skorbut egymás után szedte az áldozatait. A legénység tagjai egy idő után annyira legyengültek, hogy a halottakat sem tudták eltemetni.

Maga Munk, aki a kényszerű teletés elején még tudományos megfigyeléseket tett a vándormadarakról és az éppen kialakult holdfogyatkozásról, lassan szintén elveszítette életerejét. A következő év júniusában

már csak feküdt a kunyhójában, és a halált várta. Meg volt győződve róla, hogy rajta kívül mindenki meghalt. Utolsó erejével bejegyzést írt a naplójába: azt kérte a világtól, hogy ha esetleg megtalálja valaki a holttestét, akkor temesse el tisztességesen, és a hajónaplót juttassa el a királynak, hátha legalább a felesége és a gyerekei kaphatnak valami segítséget a koronától. Aztán mégis összeszedte erejét, és felkelt. Megdöbbenve észlelte, hogy nemcsak kitavaszkodott, de két társa is ott botorkál a környéken.

Ők hárman maradtak életben a hatvannégy emberből, és nekik kellett hazanavigálniuk. Úgy, ahogy tudták, összefoltozták a fagyban megrongálódott Lamprenent, és elindultak hazafelé. Tizenhat tengerész helyett ez a három legyengült, lesóványodott ember kezelte a vitorlákat és a kormányt. Hatvannyolc nap hajózás után, több vihart átvészelve a norvégiai Bergen városánál értek partot. Itt Jens Munk még ki sem fújhatta magát, máris elfogták és börtönbe zárták, mert az egyik életben maradt tengerésze hangoskodott és kötekedett a kocsmában. Végül rövid raboskodás után szabadon engedték, de csak azért, mert a menekülésük híre eljutott Dániába, és Keresztély király követelte a kiadatásukat.

AZ ÁTJÁRÓ LEGENDÁJÁNAK VÉGE

Otthon aztán hamar kiderült, mi a nagy ragaszkodás oka. A király azt követelte, hogy Munk azonnal induljon vissza a Hudson-öbölbe, és alapítson dán kolóniát. A sokat látott felfedező talán hajlott is volna erre, mivel a felesége időközben elhagyta egy másik férfi kedvéért, viszont a hírek hatására egész Dániában egyetlen lélek sem volt hajlandó jelentkezni egy ilyen kalandra.

Végül győzött a józan ész és a korona újabb érdekei: Keresztély kinevezte a tapasztalt Munkot a királyi flotta parancsnokává, majd 1625-ben, amikor Dánia belépett a harmincéves háborúba, el is küldte harcolni. Három év múlva, valószínűleg a harcokban szerzett sérüléseibe halt bele, bár egyes értesülések szerint a feldühödött király verte agyon.

Az Észak-nyugati átjárón végül Roald Amundsen hajózott át először, mégpedig 1906-ban. Az időszakos jég miatt azonban ezután sem használták kereskedelmi útvonalként. Az 1950-es, 60-as évekig kellett várni, mire az első tudományos, hadi és kereskedelmi utak elindultak. Az útvonalat azonban még ma sem használják túl gyakran, pedig egyre több a szállítandó kanadai olaj, és egyre kevesebb a jég. Egyelőre úgy tűnik, minden kíváncsiság és haláleset hiábavaló volt az elmúlt évszázadokban. ♦

Dr. Sue Johnson

vezető párterapeuta,
az *Ölelj át!* – 7 lépés
az életre szóló
szerelemért és a
Kapcsolatra teremtve
sikerkönyvek szerzője

2020. május 19.

ONLINE KÉPZÉS
SEGÍTŐ SZAKEMBEREKNEK
INTERAKTÍV ELŐADÁS
A PÁRKAPCSOLATI KONFLIKTUSOKRÓL

www.eft-parterapia.hu/suejohnson2020

SZÖVEG –
DÉR KATALIN klasszika-filológus

SOROZAT –
BIBLIA ÉS IRODALOM

FÖLMENTELEK MINDÖRÖKRE

- ◆ Az evangélium és a keresztény hagyomány végső soron Poncius Pilátusnak, Judea római helytartójának tulajdonítja a felelősséget Jézus halálra ítéeléséért és keresztre feszítéséért. Pedig Pilátus nem akarja elítélni Jézust. A per során legalább háromszor jelenti ki, hogy nem talál semmi bűnt benne. Igyekszik lebeszélni a zsidó vallási vezetőket gyilkos szándékukról. Majd a per helyszínén, a Köves Udvar körül tolongó sokaságot próbálja rávenni, hogy a húsvéti amnesztiára tekintettel kérje Jézus szabadon bocsájtását. Még meg is ostoroztatja a vádlottat, hogy legalább a sebektől vérző ember látványa hangolja sajnálatra iránta a tömeget: „Ecce homo! – Íme az ember!” Mindhiába. „Én mosom kezeimet” – jelenti ki erre a helytartó, demonstrálva, hogy nem tekinti felelősnek magát, ártatlan, úgymond, az igazságtalan és jogszerűtlen ítéletben. Persze maga is jól tudja, hogy ez nem igaz. Nem akarja elítélni Jézust, mégis elítéli. Poncius Pilátus az emberi gyengeség és az örök politikusi megalkuvás szobra. Foglya. Foglya környezete fenyegetésének, zsarolásainak, foglya saját státuszának, foglya Rómának és a császárnak, foglya önnön hatalomféltésének. Mindenki más is fogoly itt, a vallási vezetők hagyományaiknak és félelmeiknek foglyai, az emberek meg a maguk keltezte eszelős tömeghisztériának. E sok formálisan, jog szerint szabad ember mind fogoly. Egyetlen igazi szabad van közöttük: a rab, a megkötözött, vád alá helyezett Jézus Krisztus.

A 20. század íróit, költőit élénken foglalkoztatta – különösen itt, Kelet-Közép-Európában – Pilátus felelősségének kérdése. Pilinszky a mindenkinek, még gyilkosainak és megbocsájtó Krisztus szemével láttatja. A Megváltó besorolja Pilátust azok közé, akik „nem tudják, mit cselekszenek”, és így szól hozzá: „Fölmentelek mindörökre.” Az erdélyi Horváth Imre nyitva hagyja a kérdést, így zárja ugyancsak Pilátus című négy sorosát: „Pokolra jutnak a Pilátusok?” Ki tudja? Talán a legnagyobb magyar Pilátus-vers Reményik Sándoré. Ő magának a helytartónak a belső vívódását ábrázolja, azt a folyamatot, ahogyan eddigi cinikus közönye és újonnan felébredt lelkiismerete között őrlődik. De Pilátus az evangélium szerint végül – némi jóvátételként – már csak a kereszttel maga diktálta INRI feliratához ragaszkodhat: „Iesus Nazarenus rex Iudeorum – Jézus Krisztus a zsidók királya.”

Kemény vagy, hivatalból.
Elitélsz, hivatalból.
Rámnézel, hivatalból.

Rádnézek mindörökre –
rádnézek mindhiába.

Itt állok mindörökre –
itt állok mindhiába.

Fölmentelek mindörökre.

(Pilinszky János: Pilátus)

„A Messiástok megmenteni késtem,
De négy betűt a keresztjébe véstem,
E négy betű az én becsületem (...)
ez a négy betű marad!”

(részlet Reményik Sándor Pilátus című verséből) ♦

Pilátus mossa kezeit. Matthias Stom (1600–1650) holland felstő festménye;
1650, a párizsi Louvre kollekciónjából

JÁTÉK, HUMOR, ÉLETSZERETET ÉS JAZZ

Debütált a Tajtékos dalok című Boris Vian-revü

Boris Vian a 20. század irodalmának egyik legkülönlegesebb figurája, egy beskatulyázhatatlan zseni, aki költő, színész, zenész, és még sok minden más is volt. Az ő szenvedélyes életét és szurreális halálát idézi meg a Budapesti Operettszínház új produkciója, a Tajtékos dalok, amelyet születésének 100. évfordulóján mutattak be.

◆ Boris Vian száz éve, 1920. március 10-én született, regénye, a Tajtékos napok, nemzedékek kultuskönyve volt. Stílszerűen a kerek születésnapra időzítette a Budapesti Operettszínház legújabb kisszínpadai előadását, a Tajtékos dalok – Boris Vian-revü bemutatóját. Miként a címszereplő sem volt mindennapi, az előadás sem az: elég, ha annyit mondunk, hogy a történet – Vianhoz illő bizarrsággal – egy halottasmenettel indul, így vonulnak be a főszereplők (Kocsis Dénes/Cseh Dávid Péter, Földes Tamás/Pálfalvy Attila, Györgyi Anna/Kékkovács Mara és Gubik Petra/Széles Flóra) a Kálmán Imre Teátrumba. Majd megkezdődik az utazás időben, térben, karakterek sokasága között.

A Kiss Csaba által rendezett, négy színészre és kis zenekarra komponált előadás azt a féktelen, játékos humort adja vissza, ami Vian egész életét jellemezte. A Tajtékos dalok egy szertelenül csapongó színpadai mese, amelyben mindegyik színész több szereplőt kelt életre. A karakterek görbe tükröt tartanak a közönség elé, a szituációkban, szövegekben mindenki kicsit magára ismer. Ugyanakkor a történet olyan komoly kérdéseket is érint, mint például a háború, a szegénység és gazdagság, a művészi siker vagy kudarc. Különleges színpadatechnikával, LED-világítással és tükrökkel hozza játékba a rendező a zseni életének főbb helyszíneit, a fiatalkori szerelmek örületét, a Szabványügyi Hivatalt, a németek

által megszállt Párizst, a földalatti mulatók világát, a romokból újjáépülő életet, Sartre-ot és körét, Duke Ellingtont és Miles Davist. Teszi mindezt hol vidám, hol komolyabb, de mindig rendkívül fülbemászó zene és magyarul először felcsendülő sanzonok segítségével. Az előadás hangulata, különleges atmoszférája szinte beszippantja a nézőket, igazán egyedi színházi élményt nyújtva a formabontó darabokra fogékonyak számára.

Kiss Csaba (rendező)

„Számomra Boris Vian kamaszkorom óta a szabadságot, az életszeretetet és a játékot jelenti. Meg a szerelmet, lelki és testi valójában, mindazt, amiért élni jó. No meg a zenét, főként a jazzt. A sors ajándékának érzem, hogy az Operettszínház meghívására Vian életével és a műveivel ilyen mélyen foglalkozhattam. Újraolvastam a regényeit, meghallgattam a dalait, és rácsodálkoztam az olyan gyönyörűséges mondatokra, mint „Chloe felhúzza tömjénfüstnél alig vékonyabb harisnyáját...” A próbafolyamat is viani volt, rengeteg nevetéssel, de ugyanakkor elmélyült keresés, titkok kutatása zajlott hat héten át két szereposztással, méltó módon Vian emlékéhez.”

Pálfalvy Attila (Paul és...)

„Egy elképesztő karriert befutott fiatalember élet-történetét mutatjuk be hozzátartozói, barátai, főbb regényei karaktereinek „életre keltésével”. Négyen tesszük mindezt, illetve a közönséggel együtt, hiszen a prologustól kezdve a darab részesének érezhetik magukat, mert folyamatosan bevonjuk őket a történetbe. Szeretem az előadás hangulatát. Az apró gesztusok is megélnék ebben a térben. Csodálatos partnerekkel együtt egy összehangolt közös játék, mellyel megidézzük Boris Viant és azt a miliőt, melyben létezett, humorával, életszeretével, keserűségével, háború-ellenességével és szürrealitásával.”

Az előadásról további részleteket olvashatnak, valamint képeket, kisfilmeket nézhetnek a www.operett.hu oldalon. ♦

(x)

12

BOB

TAJTÉKOS DALOK

**PÁLFALVY ATTILA
SZÉLES FLÓRA
CSEH DÁVID PÉTER
KÉKKOVÁCS MARA**

LÁTVÁNYTERVEZŐ: **BERZSENYI KRISZTINA**
VIDEÓTERVEZŐ: **MARUSCSÁK DÁVID**
KOREOGRÁFUS: **KOCSIS TAMÁS**
A RENDEZŐ MUNKATÁRSA: **BORI TAMÁS**
KARMESTER: **HERMANN SZABOLCS**

ZENEI VEZETŐ/KARMESTER:
KOVÁCS ADRIÁN

RENDEZŐ:
KISS CSABA

BUDAPESTI

OPERETT SZÍNHÁZ

WWW.OPERETT.HU | OPERETTSZINHAZ
FELELŐS KIADÓ: KISS-B. ATILLA | FŐIGAZGATÓ

SZÖVEG –
FUTÓ ISTVÁN

SOROZAT –
LEZSER

A világhírű olvasó

Ha egyszer híres olvasó leszek, akkor én nagyon híres leszek. Először csak nagyon híres, majd nagyon-nagyon híres, utána pedig Magyarországon világhírű is.

◆ Szóval, ha híres – pláne, ha világhírű – olvasó leszek, akkor már biztosan csak pénzért csinálom majd. Főállásban.

Olvasnék és azon tűnődnék, hogy szegény írók és költők egyike-másika milyen fantáziátlanul és unalmasan ontja papírra a szavakat, vagy a bal alsó sarokban skubizzák a karakterszámot, úgy istenigazából művészileg, hogy ezért a terjedelemért most milyen honoráriumra lehet számítani.

Ha már világhírű olvasó leszek, akkor gyakran részt veszek majd olvasó-író találkozón. Majd szépen köszöntenek a szervezők, én pedig kiülök előre (ásványvíz, kávé, pogácsa) a sok író, költő, műfordító elé és szépen elmondom majd, hogy mi a jó és mi nem az.

Ha világhírű olvasó leszek, akkor majd én fogom megmondani, hogy mi a jó és azt is, hogy mi nem az. Sőt, igazából attól lesz jó, vagy nem jó egy szöveg, hogy ha én mondom rá, hogy az. Vagy azt, hogy nem az.

És ha már Magyarországon tényleg világhírű leszek, akkor már el sem kell olvasnom a regényeket, verseket, novellákat stb., hanem elég lesz csak rámondanom, hogy ez a szöveg jó, az meg nem jó. Mert egyszerűen tudni fogom. Előre.

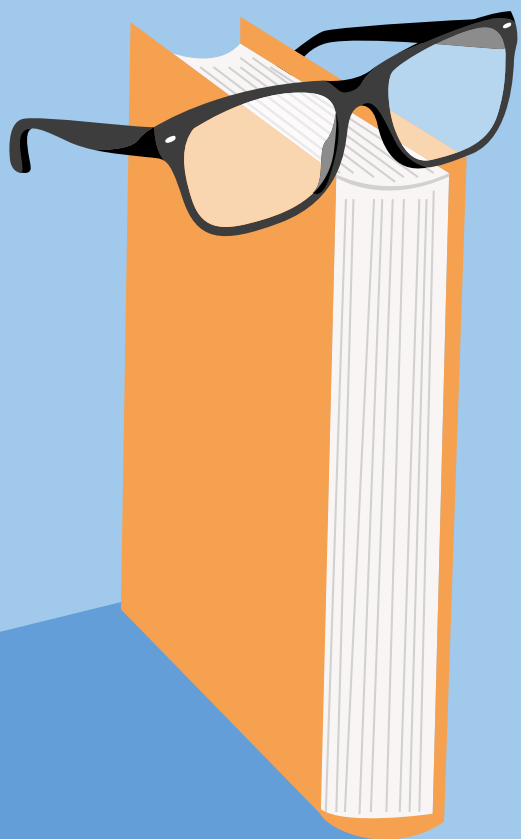
És akkor elkezdnek majd olyan szövegeket írni, amire csak úgy rámondtam, hogy jó, de ha mégsem jó, akkor elkezdnek nem jó szövegek születni.

De ez egyáltalán nem baj, mert más úgysem fogja elolvasni ezt a rengeteg szöveget, mert ugye minnek is fárasztanák ezzel magukat, ha egyszer van valaki (én), aki elolvassa azokat. Méghozzá főállásban.

Ennek következtében pedig egyáltalán nincs is szükség arra, hogy a szövegek jók legyenek, ha úgysem olvassa el őket a kutya sem. Viszont ha ezeket senki sem olvassa majd el, akkor aztán tényleg azt mondhatok majd róluk, amit csak akarok, és mivel Magyarországon világhírű olvasó leszek, hát úgyis igazam lesz.

Ha pedig mindenképpen igazam van, akkor olyan szövegeket akarnak majd írni, ami tetszik nekem. Ez esetben viszont akár el is olvashatom őket.

Persze csakis pénzért. Főállásban. ◆

ÁPRILISI KIMENŐ

- ◆ **Mivel a járványveszély miatt sok előadás és rendezvény elmarad, ezúttal otthonmaradós, de tartalmas programokat és tevékenységeket ajánlunk.**

IMAGINE TÁRSASJÁTÉK

A játék során a szimbólum kártyákon szereplő egyszerű ábrák mozgatásával és egymásra helyezésével vihetjük közelebb a többieket a megoldáshoz. Itt nincs lehetőség mutogatni, megszólalni és rajzolni, a 61 kártyát kell minél ügyesebben felhasználni, kombinálni.

Minden a fantáziánkon múlik. Ha egy egyszerű kör van a kártyán, lássunk bele többet! Lehet például egy ember feje, a felhők mögül kibújó nap vagy egy narancs a gyümölcsöskosárban. A lehetőségek tárháza végtelen. A játékot 12 éves kor fölöttieknek ajánlják.

LACKFI JÁNOS: ÉLETEM ELSŐ KÖNYVE

Gyerekként nincs olyan nap, hogy ne először próbálnánk ki valamit. És sok első próbálkozás emlékezetes történetként marad meg. A kötet ilyen jellegzetes első élményeket gyűjt csokorba: szóba kerül az első sírás, az első bilizés, az első születésnap, az első fodrász, az első bringázás, sőt, az első sör is. A nosztalgikus, meghitt, mégis szórakoztató egyperces írások számos családi beszélgetést elindíthatnak, legyen szó a nagyszülők történeteiről, a szülők emlékeiről vagy a gyerekekről szóló sztorikról. Emellett az újdonsült szülőknek szánt kedves meglepetés is lehet a könyv, hiszen olyan élményekkel van tele, amit minden új anya és apa biztosan meg fog élni. A könyv tehát az egész családnak szól, mindenki megtalálhatja saját magát benne. Lackfi János író hatgyermekes édesapaként és Agócs Írisz illusztrátor kisgyermekes anyaként mesél a nagy elsőkről – pazar stílusban és elképesztő humorral.

Pozsonyi Pagony Kft., 2019.

ÁPRILISI KIMENŐ

VÁLTOZATOS TARTALMAK A KÉPMÁS FELÜLETEIN

A Képmás Podcast rovatában, a YouTube, a Spotify és a Soundcloud csatornáinkon, illetve a legnépszerűbb podcast-applikációkban olyan ismert és példamutató emberekkel hallgathatnak beszélgetéseket, mint dr. Csókay András, Szalóki Ági, Szilágyi Áron, Bolyki Balázs vagy Ūrge-Vorsatz Diána; Joós Andrea biológianárnő pedig újító pedagógusokkal beszélget Tanárnő, kérem! című podcastjában.

YouTube-csatornáinkon videóösszefoglalót is találnak népszerű Képmás-estjeinkről, amelyeken egy műalkotás megtekintése után (film, bábelőadás, színházi előadás) olyan fontos témákról beszélgettünk szakértő vendégeinkkel, mint a transzgenerációs sebek, az egyszülős élet kihívásai, a magyar zenészek helyzete, az anya-lány kapcsolat vagy a vitakultúra. Vendégünk volt többek között

dr. Bagdy Emőke, Berecz András és Berecz István, Gryllus Dániel és Gryllus Vilmos, Mihalec Gábor és Miklósa Erika. Rengeteg, családi élettel, kultúrával, pszichológiával, közélettel kapcsolatos tartalmat találnak weboldalunkon is, amely egy konzervatív feminista fórum.

kepmas.hu

youtube.com/kepmasmagazin

MI VAN?

A POKET 2019 végén adta ki a Lackfi János vezetésével készült novellaválogatást, amely elérhető a budapesti és a vidéki automatákban, illetve online is rendelhető. A költő így ír a kötetről: „Az élet nem játék. De játék. Véresen komoly és vészesen örömteli. Mit kezdünk ezzel a veszélyes kutyüvel húszévesen? Melyik az a meghatározó pillanat, amikor eldőli, mire tesszük fel a tétünket? Erre kértünk válaszokat művésztől, influenszertől, reppertől, köznapi hőstől, teológustól, séftől, vloggertől, olyan emberektől, akik hatással vannak ránk. És jó kis intenzív novellák születtek a gyűjtött anyagból. Vigyázat, robbanásveszély!”

FONÓ FOLD AND WORLD MUSIC SELECTION 2020

Megjelent a Fonó nép- és világzenei válogatáslemeze 2019 szerintük legjobb dalaiból. A CD-n hallható többek között a Parno Graszt, Herczku Ági és a Banda, a Besh o droM, a Muzsikás & Amadinda és a Boban Marković Orkestar egy-egy dala.

Fonó Budai Zeneház, 2020.

A SEMMI KÖZEPÉN

Az amerikai vígjátéksorozatban Frankie Hecket, a középkorú, középosztálybeli családanyát ismerhetjük meg, aki az Egyesült Államok Indiana államában él férjével és három gyerekével. Ahhoz, hogy a családja túlélje a mindennapokat, nagy adag humorra van szüksége.

A sorozat mind a 9 évada elérhető az HBO Go-n.

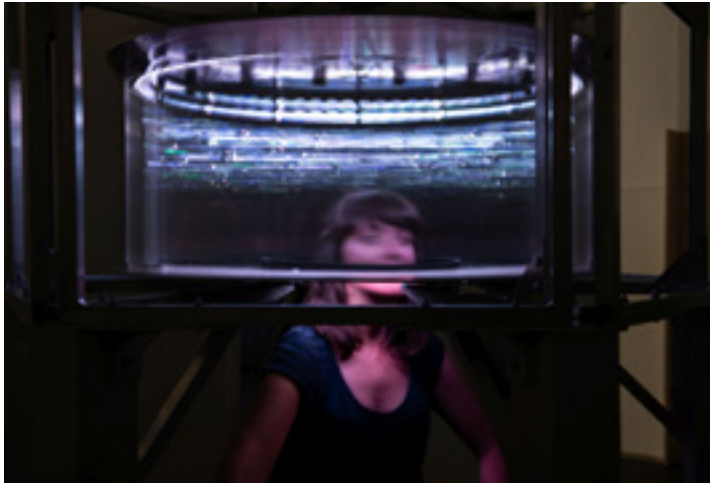
AZ ÉLET MAGA

Dean Fogelman kétórás filmje, amelyet a Képmás-est nézői már láthattak, igazi tartalmas szórakozás kivételes színészi alakításokkal (Jean Smart, Antonio Banderas, Mandy Patinkin, Annette Bening, Olivia Wilde, Oscar Isaac).

Az élet maga a legkülönbözőbb ízlésű nézőket szólítja meg változatos eszközeivel és ritmusával, drámával, humorral, romantikával, filozofikus gondolatokkal. A Will és Abby szerelmétől induló történet sajátos mai családregény arról, hogyan hordozzák, élik meg és dolgozzák föl az utódok öröklött traumáikat, milyen megbízhatatlan narrátorok kísérik és mesélik el történeteinket, s maga az élet is milyen megbízhatatlan történetíró. Szeretnivalóan komoly és vicces alkotás arról, hogy mindezek ellenére mégis adhatunk és kaphatunk boldogságot, felállhatunk a tragédiák sorozata után is, és választhatjuk a szeretetet.

A film elérhető az HBO Go-n.

Projet EVA (Etienne Grenier & Simon Laroche), L'Objet de l'Internet, 2017.
Fotó: Olivier Miche

Truniger Lukas, Hein Nicola L. : Membránok (2017); Fotó: Glódi Balázs ©
Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Adattár és Digitális Archívum

SZÖVEG –
NAGY VILLŐ

NINGS KAPCSOLAT

2023-ban járunk, amikor alig 25 éves korában összeomlik az internet. A hálózakadás milliányi következményét számba venni sem egyszerű feladat. Jobb bele sem gondolni? A Ludwig Múzeum tárlata mégis erre tesz kísérletet.

◆ A kiállítás összhatásában is hozza a világvége-hangulatot: a félhomályban baljósan villóznak a képernyők, reménytelenül gabalyodnak a kábelkötegek a bizonytalan rendeltetésű elektromos eszközök körül.

A nyitókép technikai értelemben kivétel a fentiek alól: Julien Boily *Memento Vastum* (Emlékezz a veszteségre!) című olajfestménye a 17. század vanitas-csendéleteit idézi. Míg a műfaj korai változatán élet és halál szimbólumait komponálja egybe a festő, addig Boilynál az üresen világító monitor, az éppen elfújt gyertya a koponyával a lélektelenség-élettelenség különböző aspektusait jeleníti meg.

Természetesen az okostelefonok is terítékre kerülnek, ezen belül is a szelfizés szokásával foglalkozik több művész is. (Hogy mennyire globális jelenségről van szó, arról egy ijesztő adatot is olvashatunk a kísérőszövegben:

egy fiatal lány ma hetente átlagosan 5 órát tölt szelfikészítéssel!) Romain & Simon de Diesbach sérült iPhone-fedőlapokból összefüggő tükröfelületeket készít, a Projet EVA (Etienne Grenier és Simon Laroche) Az internet tárgya című installációja a web végét megidéző mauzóleum elképzelését valósítja meg. A látogató egy forgó, tükrös optikai szerkezetbe dugja a fejét, amelyben saját, szilánkokra bontott arcával néz farkasszemet. Az installáció egy olyan jövőbe vetíti a nézőt, ahol a közösségi médiában már csak a mesterségesen animált szelfijeink nyomai maradtak mintegy tükröképként. Ez a tükrökép kavargó az intergalaktikus űrben az internet végén.

Több alkotás is előszeretettel ragadja meg az elképzelt jelenség katasztrofális aspektusait. Forgács Péter videófilmjében egy fizikálisan is torzult figura láthatólag

Csontó Lajos: Ne félj! (2007); Fotó: Glódi Balázs © Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Adattár és Digitális Archívum

mentális krízisbe kerül, Komoróczy Tamás animációjában kultúránk értékes tárgyai mintha Az ember tragédiájának eszkimó színjében lebegnének, egy összefüggés és élet nélküli környezetben. Érezzük, hogy ez a mű legalább annyira szól a virtuális világban lubickoló jelenről, mint a jövőről. Csontó Lajos Ne félj! című videómunkája Odüsszeusz történetére reflektál. Egyszerű, horgolt anyag alkotja a kép felületét, amelyen a következő feliratok olvashatók: „Van még idő”, „Nincs már idő”. Az egyik szövegdarab készül, a másikat viszont fokozatosan fejtli le egy láthatatlan személy.

A tragédiára fogékony közép-európai látogatóra a frissesség erejével hat Truniger Lukas és Hein Nicola L. Membránok című műve. A performatív installáció világító dobpergéssé alakítja az írott szöveget. Az alkotás a nyugat-afrikai „beszélő dob” mintájára épül, és folyamatosan fejlődő és alkalmazkodó új nyelvet hoz létre: a formák, fények és hangok játéka bontakozik ki közöttük. A mű egyszerre tanúskodik a kulturális tradícióban gyökerező kommunikációs formáról, illetve az internet halála utáni világ izgalmas kihívásairól, hipotetikus nyelvéről.

Még egy jó hír a látogató számára: a kiállítás online is megtekinthető. Még.

Ludwig Múzeum: The Dead Web – The End.
A kiállítás megtekinthető április 26-ig. ♦

Legyen a média a családért!

13 éve díjazzuk a családbarát újságírást.

Havonta kb. 200 megjelenést nézünk, hallgatunk meg, olvasunk el.

Az alapítvány megalakulása óta 109 újságírónak adtunk elismerést és ezzel biztatást.

Idén készülünk a 100. Képmás-estünkre.

Támogassa munkánkat adója **1%-val!**

Adószám: **18260993-1-43**

www.mediaacsaladert.hu

TAVASZINDÍTÁS AZ ALFÖLD KINGCSEIVEL

Az Alföldi Kéktúra az országot körbejáró kéktúra-útvonalak legfiatalabbja, honalapításunk 1100. évfordulóján, az 1996-ban megrendezett avatótúrán született meg a végleges nyomvonal, felfestését és kitáblázását 2000-ben fejezte be a Magyar Természetjáró Szövetség. Ezzel teljes lett a mintegy 2250 km hosszú Országos Kékkör. A 845 kilométeres alföldi szakasz az egyetlen, amely hivatalosan kerékpárral is teljesíthető, és bár az igazolófüzetben a szintkülönbségeket sem tüntetik fel, mert annyira jelentéktelen a teljes távon, tapasztalt túrázók szerint mégis a legnehezebb kéktúra-útvonal, melynek teljesítése komoly felkészülést igényelhet. Cserébe hazánk ismeretlen, ritkán járt tájaira juthatunk el, a kaland és a felfedezés élménye annyira garantált, mintha külföldi, egzotikus utazáson vennénk részt.

◆ A Kéktúra-mozgalmat elindító legendás sorozatok DVD-kiadásának borítóján ez olvasható: „A fél országot bemutató első két sorozat – Másfélmillió lépés Magyarországon (1979), ...és még egymillió lépés (1986) – sikere után elhatároztuk, hogy egy kerékpáros és egy gyalogos útvonal végigjárásával „bezárjuk a kört”, viszontatérünk a Kéktúra kiinduló pontjára, a Nagy-Milicre. A csapat ugyanaz, mint a két korábbi filmsorozatban, de immár, sajnos, Rockenbauer Pál nélkül.” A stáb 1990. augusztus 10-én indult el kerékpárral Szekszárdról. Az azóta eltelt közel 30 évben megszületett az Alföldi Kéktúra és egyre gyakrabban jelennek meg a végeláthatatlan alföldi puszták földútjain, a Kiskunság homokbucái között, a Tisza és a Körösök gátjain, vagy a Nyírség erdőiben is a túrázók, főként ősszel és tavasszal. Az alföldi tanyák és falvak lakói kezdenek hozzászokni a hátizsákos turistákhoz, mondja az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark biztonsági őr és a Mindszenti komp révészei is. Mindkét helyszín pecsételőpont is egyben.

Az Alföldi Kéktúra beszállópontja a szekszárdi vasútállomás. Rövid kitérővel érdemes azonban felmenni

a város présházakkal és szőlőtőkékkel tarkított dombjaira, innen ugyanis madártávlatból tekinthetünk végig a ránk váró útra, „a Dunától/A Tiszáig nyúló róna” képére, és nem csak gondolatban, ahogy Petőfi írja Az Alföldben. Egy pohár bor társaságában – mondjuk a Heimmann birtok teraszán – még egyszer átgondolhatjuk kitűzött céljainkat, A Kávészárazóban elfogyasztott tejeskávé után pedig neki is vághatunk a Gemenci erdőnek és az alföldi rónaságoknak.

A 845 kilométeres túrát természetesen szakaszokban is teljesíthetjük, az általános tapasztalat szerint kerékpárral 9–10, gyalogszerrel 35–40 nap szükséges a teljes hosszhoz. Túránk során érintjük az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkot, a közeli Mindszenti komppal kelhetünk át a Tiszántúlra, Szarvason meglátogathatjuk a történelmi Magyarország középpontját, Déványa mellett tűzokra „vadászhatunk” távcsővel, Mezőtúron ráállhatunk a 47. szélességi körre, de a Halápi csárda, a nyírbátori református templom, a kisvárdai vár vagy a pácini várkastély is megér egy hosszabb pihenőt, hogy csak néhány látnivalót emeljünk ki.

5. szakasz, 400,5 km: A Sterbetz István Tűzokvédelmi Látogatóközpontban szürkemarhákat és bivalyokat is megtekinthetünk, a dévaványai határ sztárját pedig kis szerencsével a közeli madármegfigyelő toronyból leshetjük meg

3. szakasz, 244,1 km: a kéktúra útvonala az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparknál, Mindszent irányába

4. szakasz, 331,8 km: Szarvas, Erzsébet liget

KÉSZÜLJÜNK FEL!

Az alapos felkészülés nélkülözhetetlen, hogy az Alföld rejtett kincseit jó szájjal érezzük el túrázás közben. A gyakorlatilag nullaméteres szintkülönbség miatt elsőre könnyűnek tűnhet a terep, de a geológiai, időjárási és infrastrukturális sajátosságok meglephetik és akár feladásra is kényszeríthetik a felkészületlen látogatót.

INDULÁS ELŐTT

Az Alföldi Kéktúra tíz szakaszból áll, ezek részletes leírását térképekkel, ellenőrzőpontokkal és fotókkal megtaláljuk a természetjaro.hu oldalain. Túránk megtervezéséhez, saját lehetőségeink, erőnlétünk felméréséhez fontoljuk meg az alábbi tanácsokat.

Jól gondoljuk át a kirándulás időpontját. Áprilisban ideálisak az időjárási viszonyok, nyáron megterhelő lehet hosszú kilométereket gyalogni a 35–40 fokos kánikulában, egyes szakaszokon hosszú kilométereken át nincs árnyékot adó fa vagy épület!

Szerezzük be az Alföldi Kéktúra igazolófüzetét indulás előtt, a nagyobb pecsételőpontokon nem árulják, könyvesboltokban sem mindig kapható. Használjuk rendeléshez a turistashop.hu vagy a cartographia.hu oldalait. A Magyar Természetjáró Szövetség a fénymásolt füzetet nem fogadja el igazolásként!

Ha kerékpárral indulunk meg, ne hátizsákban vigyük a felszerelésünket, mert hosszú távon nagyon megterhelő a gerincre. Biciklistáskában legyen a felszerelésünk, ami lehetőség szerint vízálló. Legyen nálunk pótgumi, szerzőkészlet, pumpa, indulás előtt készítsük fel a biciklit a túrához szervizben. Lehetőleg vastag gumikkal szerelt, mountainbike vagy trekking típusú kerékpárt válasszunk a túrához.

Alapfelszerelésünk része legyen a kalap, naptej, szűnyogriasztó, esőkabát, nagy méretű kulacs, váltás alsóruha akkor is, ha egy napot túrázunk.

Tervezéskor figyeljünk az útvonal szakaszolásra, az elsődleges szempont legyen a végpontok jó megközelíthetősége.

Közeli hozzátartozóinkkal osszuk meg tervezett útvonalunk, főleg, ha egyedül indulunk.

TÚRÁZÁS KÖZBEN

Telefonunkra töltsük le a Természetjáró alkalmazását, nagy hasznunkra lesz a navigálásban, hiszen a térképükön látjuk a pontos túraútvonalat és saját pozíciónkat is.

Változatos útviszonyokra készüljünk! A Kiskunság mély, süppedős homokjában az átlagnál lassabb,

megeőltető haladásra számítsunk, esős időszak vagy zivatarak után a mezőgazdasági földutak változhatnak.

Vigyünk gumicsizmát magunkkal, főleg többnapos túrára!

A terepviszonyok miatt a kéktúra jelzései néha több kilométerre vannak egymástól azért, mert nincs felfestésre alkalmas tárgy. Ezért nagyon fontos, hogy megfelelően tájékozódjunk és legyen térképolvasási gyakorlatunk.

Gondoskodjunk telefonunk, egyéb elektronikus eszközeink áramellátásáról nagy kapacitású powerbank-kel! Legyen nálunk nyomtatott térkép és iránytű is!

Sok folyadékot vigyünk, mert a romantikus róna veldjári a hatalmas távolságok és időnként az ivóvíz hiánya. Mezőtúr és Ecsegfalva között például 33 kilométeren át nincs lakott település, ivóvíz vagy árnyék, ráadásul a táv egy egész napra is komoly teljesítmény.

A hosszú, lakott területet nem érintő távolságok, az útvonaltól messze eső falvak, miatt érdemes sátrat vinni többnapos túrához.

Tapasztalt alföldi kéktúrázókat szerint a homokos szakaszok – ilyen főként a Kiskunság és a Nyírség – érdemes inkább gyalog bejárni, míg a többi és gyakran monoton szakaszt biciklivel teljesíteni. ♦

Jól felkészülten az Alföldi Kéktúra életre szóló élmény lehet az egész családnak. A helyenként meglehetősen változatos terepviszonyok miatt a túra felnőtteknek ajánlott igazán, azonban körültekintő szervezéssel kiskorú gyermekeinkkel is izgalmas élményekkel fogunk gazdagodni. Javasoljuk például, hogy a kicsikkel több szakaszban, csillagtúraszerűen teljesítsük az útvonalat, egyes szakaszokon pedig praktikus segítségünkre lehet az utánfutós kerékpár, vagy a tandembicikli. Ehhez jó és családbarát szálláshelyeket találhatunk az útvonalon Szekszárdon, Baján, Mórahalmon, Szarvason, Berettyóújfaluban, Nyírbátoron, Kisvárdán és Sátoraljaújhelyen.

A koronavírus miatt kialakult helyzetben a túrázás az egyik legbiztonságosabb szabadidős tevékenység lehet, azonban érdemes a rövidebb távú, fizikailag nem a határainkat feszegető kihívásokat választani. Különösen fontos, hogy a vészhelyzet visszavonásáig az operatív törzs legfrissebb rendelkezései szerint járjunk el a túrák tervezésekor is!

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

MŰVÉSZET. MESTERSÉG. MEGÚJULÁS.

CARULLA LEON JESSICA A tökéletesség szádító ereje – The Vertiginous Thrill of Exacitude

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

AZ OPERA ÚJ MŰVÉSZETI KÖZPONTJA
1101 BUDAPEST, KÖBÁNYAI ÚT 30.

SZÖVEG –
OSZTOVITS ÁGNES

FÓKUSZBAN A HIT, A REMÉNY ÉS A SZERELEM

Még mielőtt beköszönt a szépirodalom évadja, amelynek első jeles műve, Bereményi Géza Magyar Copperfield című hatszáz oldalas nagyregénye épp lapzártánkkor érkezett meg a boltokba, úgy döntöttem, a nem fikciós könyvek között nézünk szét.

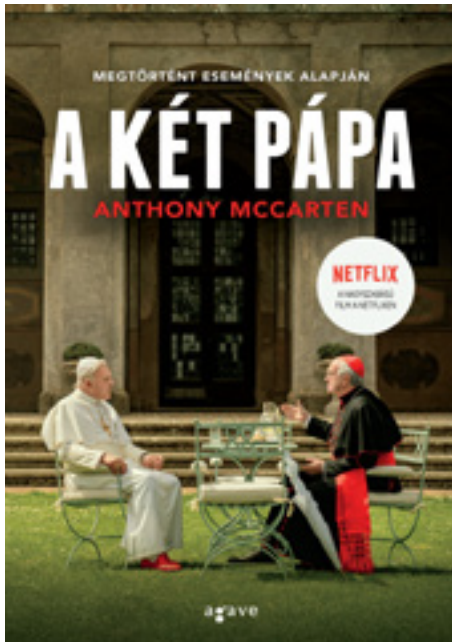
◆ ANTHONY MCCARTEN A KÉT PÁPA

című kötete (a magyar szöveg Farkas Veronika munkája) könnyen megtéveszti az olvasót, hiszen fedőlapján az azonos című, rokonszenves, nagyszerű színészeket felvonultató filmből vett kép szerepel. Csakhogy ebből az alapos kutatómunka nyomán elkészült könyvből az hiányzik, amit a moziban megszerettünk: az emberség, a humor, a megértés. A filmesek életet leheltek az anyagba.

Anthony McCarten régi író katolikus család idősével kritikussá lett leszármazottjaként nagyon gondosan utánajárt a tényeknek, átböngészte a korabeli sajtót, a két főszereplő, XVI. Benedek és Ferenc pápa életrajzait, nyilatkozatait, enciklikáit, hogy aztán árnyalt képet rajzoljon róluk. Nemcsak világi értelmezőket, de a katolikus egyház tagjait is megosztja ez a két, hitében megingathatatlan idős főpap, a Németországból érkezett Joseph Ratzinger és az Argentínából jött Jorge Bergoglio. A szerző úgy véli, mindkettejük múltjában vannak olyan foltok, amelyek következményeit életük végéig viselik, s amik magyarázatot adnak pápai megnyilatkozásaikra. A szerző rokonszenve egyértelműen Ferencé, mert szerinte ő már vezekelt az argentin katonai junta idején elkövetett „szótlanságáért”, míg a hitlerista Németországban nevelkedett, „hitlerjugendes” Benedek a Hittani Kongregáció nagyhatalmú vezetőjeként elősegítette egykori barátja, a Szentszék nyíltan bíráló és a nyugati értelmiség körében rendkívül népszerűvé lett teológus, Hans Küng katedrától való megfosztását. Ráadásul próbálta „elsikálni” az egyház papjainak pedofil ügyeit. (Ez fáj, még akkor is, ha a befolyásos nyugati sajtó nagy része ezzel az érveléssel kívánt végső csapást mérni ősi ellenfelére, a katolikus egyházra.)

A két pápa – ha vannak is vitatható megállapításai – olykor letehetetlenül izgalmas, jó stílusban megírt ismeretterjesztő munka. Egy olyan film alapanyagául szolgál, amely sokak érdeklődését felkeltette nemcsak a Vatikán, illetve a Szentszék, hanem az egyház tanítása iránt is.

(Agave Kiadó, 2019., 3280 Ft)

Valentin-napi ajándéknak szánta a kiadó

LAURA MUCHA KIT, MIÉRT, HOGYAN SZERETÜNK?

című négyszáz oldalas könyvét a szerelem természetéről. Az utóbbi évtizedek tapasztalatai nyomán félve veszünk kezünkbe egy szívecskékkel dekorált vaskos kötetet, de ez esetben szó sincs negédességről, közhelyek ismétléséről, pláne nem sikamlósságról, primitív beavatásról. A szerző alaposan utánajárt a téma filozófiai, biológiai, pszichológiai, szociológiai aspektusainak: a különböző kutatások eredményeit (a forrásokkal együtt) több száz általa készített interjú köré szöve adja át az olvasóknak. Elsősorban a fiataloknak, akiknek egy része manapság a legszebb érzésekről is hajlandó lemondani, csak hogy ne kelljen elköteleződni. Vagy irreális képzetekkel társítja a szerelmet, és képtelen megbirkózni a mindennapok gondjaival.

Laura Mucha szerelempárti, de nem hallgatja el a párkapcsolatokban jelentkező problémákat,

a hullámhegyeket és hullámvölgyeket, a fenyegető kísértéseket, beszél a hűtlenségről, a megbocsátható és megbocsáthatatlan bűnökről, a váláshoz vezető utakról, a válás következményeiről, amelyek a felnövő gyerekek párválasztását később megnehezítik. Nem híve a házasság gyors felbontásának, de arra figyelmeztet, hogy bizonyos esetekben ki kell lépni egy kapcsolatból (erőszak, bántalmazás). Nagyon sok nemzetközi felméréssel szembesíti az olvasót, aki olykor meglepve észleli, hogy a fél világ az övééhez hasonló jelenségeket tapasztal, hogy minden ellenkező híreszteléssel szemben a nyugati kultúrkörben még mindig a monogámia uralkodik. És igenis sokan bíznak a síríg tartó szerelemben, ami megszülethet első látásra vagy formálódhat évek során. Nincs recept.

(Alexandra Kiadó, 2020, 3999 Ft)

PÁPAI ILDIKÓ AZT BESZÉLTÜK MEG, HOGY BOLDOG LESZEL

című könyve azt mondja el, miként változott meg az élete autista kisfia mellett, illetve arról tudósít, milyen az élet az autizmus galaxison. Segítség és lelki vigasz ez a fájdalmasan őszinte beszámoló a hasonló gondokkal küzdő szülőknél, hozzátartozóknál, de ajánlott olvasmány azoknak is, akiket a sors megkímélt attól, hogy sérült gyereket kelljen nevelniük. Intés, hogy soha ne tegyenek meggondolatlan kijelentéseket, ha egy külsőleg teljesen ép gyerek nem áll velük szóba, nem felel a kérdéseikre és faképnél hagyja őket, vagy cséphadaróként mozgatja a karját. Ne szidják az anyja nevelését. Az anya ugyanis éjt nappallá téve egyengeti a gyerek útját, egyik fejlesztő órától a másikra rohan, speciális diétákat próbálgat, könyörög, hogy vegyék fel a fiát óvodába, iskolába, hogy ne közösítsék ki a kortársai. Harcol a bürokratákkal, a képmutató tanárokkal, olykor az egész világgal. És fohászodik, majd fogadalmat tesz: „Uram, ha adtál egy autistát, adj hozzá hosszú életet is! A többit én elintézem”.

Pápai Ildikó Gergője a szívünkhöz nő, így együtt örülünk édesanyjával az apró eredményeknek, együtt izgulunk a kudarcok miatt. Leginkább persze Ildikót csodáljuk (és háttérben maradót pártját), aki ha neki-nekikeseredik is, egyetlen pillanatra sem fordul el a fiától, a legkisebb lépést is nagy sikernek tudja elkönyvelni. S ha lélegzethez jut, sorstársainak segít, nőklubot alapít, cikkeiben hívja fel a figyelmet az autizmussal élők gondjaira.

Csak Magyarországon hatvanezren vannak, a világon több millióan. És a zömük nem titkos zseni, nem mókás esőember, hanem komoly segítségre szoruló érző lélek, akin csak a szeretet segíthet. S ha érzi a szeretetet, vigyáz azokra, akik szeretik. A felcseperedő Gergő édesanyja könnyeit látva kifakad: „Azt beszéltük meg, hogy boldog leszel”. Nem szabad sírni, be kell érni a boldogság morzsáival.

(Trivium Kiadó, 2019., 3790 Ft)

Második kiadásban jelent meg tavaly ősszel **WILLIAM STYRON LÁTHATÓ SÖTÉT** című rövid könyve (magyarul N. Kiss Zsuzsa nagyszerű fordításában), amely az Emlékirat az örületről alcímet kapta. A Hemingway-féle elveszett nemzedéket követő generáció egyik legnagyobbja, a négy éve, 76 évesen meghalt író azt mondja el, hogyan tört rá a depresszió teljesen váratlanul, hogyan hatalmasodott el iszonyatos testi fájdalmak közepette, miként kísértette meg az öngyilkosság gondolata, s végül hogyan talált vissza önmagához.

Az amerikai pszichiáterek szövetsége kötelező olvasmányként írja elő a kezdő pszichiátereknek Styron emlékiratát, de nem csak nekik szól ez a hallatlanul tömör, megrázó vallomás. Egyfelől benne van a szorongás kultúrhistoriája, amely önmagában is izgalmas téma, másfelől ott van a remény. Az egyre hatásosabb gyógyszerek és eltökélt pszichiáterek sem tudnak segíteni, ha a szorongó embert nem veszi körül a hozzátartozók, esetleg barátok tapintatos figyelme, önzetlen szeretete.

(Park Kiadó, 2019., 2490 Ft) ♦

TÁJÉKOZTATÓ A KORONAVÍRUSSEL KAPCSOLATBAN

VIGYÁZZUNK IDŐS SZERETTEINKRE!

Idősebb szeretteink jobban ki vannak téve a koronavírus-fertőzés kockázatának. Ezért most hozzájuk fordulunk néhány fontos tanáccsal. Ezekkel jelentősen csökkenthető a fertőzés veszélye.

- Kerüljék azokat a helyeket, ahol sokan vannak, különösen a zárt tereket, a csoportos rendezvényeket és lehetőség szerint a tömegközlekedést is!
- Kerüljék az érintkezést lázas betegekkel, vagy olyan hozzátartozóval, aki köhög, tüsszög, lázas!
- Mossanak rendszeresen kezet, és szellőztessenek gyakran!
- Kerüljék az üdvözlés szokásos formáit, a puszit, az ölelést és a kézfogást!
- Egyenek sok gyümölcsöt, zöldséget és vitamindús ételeket!
- Ha tüneteik vannak (pl.: láz, száraz köhögés, izomfájdalom), akkor ne személyesen, hanem telefonon jelentkezzenek a háziorvosuknál!

Fontos, hogy a családtagok is jobban figyeljenek idős hozzátartozóikra. Segíthetik őket bevásárlással, vagy a rendszeresen szedett gyógyszereik beszerzésével. Ha valamely családtag korábban fertőzött területen járt, most lehetőség szerint kerülje az érintkezést idősebb szüleivel, nagyszüleivel!

TEGYÜNK KÖZÖSEN AZ EGÉSZSÉGÜNKÉRT!

Bővebb információk: koronavirus.gov.hu

2AM TED

GRYLLUS DÁNIEL

„SMIDÉLIUSZ GÁBOR BARÁTOM
IGEHIRDETŐ ÉS MUZSIKUS.
MINDKÉT HIVATÁSÁBAN
A LELKÜNKHÖZ SZÓL.”